

BARBARA CHOJNACKA

DOI: <https://doi.org/10.18290/rped26182.12>

FAJNIE, ŻE JESTEŚ. IV TYDZIEŃ PRAW DZIECKA W SZCZECINIE

IV Tydzień Praw Dziecka, który odbył się w Szczecinie w dniach 17–21 listopada 2025 roku, był wielowymiarową inicjatywą o charakterze edukacyjnym, społecznym i relacyjnym, wpisującą się w obchody Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka. Tegoroczna edycja, realizowana pod hasłem „Fajnie, że jesteś”, koncentrowała się na wzmocnieniu podmiotowości dzieci i młodzieży, budowaniu relacji opartych na uważności oraz promowaniu praw dziecka jako fundamentu bezpieczeństwa w świecie naznaczonym rosnącą niepewnością, napięciami społecznymi i kryzysami relacyjnymi.

Choć Tydzień Praw Dziecka nie jest wydarzeniem interwencyjnym ani kryzysowym w sensie ścisłym, jego idea i praktyka wpisują się w logikę prewencji oraz wczesnego reagowania. Poprzez działania edukacyjne, warsztatowe i dialogiczne inicjatywa ta tworzy przestrzeń, w której prawa dziecka rozumiane są nie jako abstrakcyjny zapis normatywny, lecz jako codzienna praktyka relacyjna – bardzo istotna w kontekście doświadczeń granicznych, takich jak wykluczenie, przemoc, kryzysy zdrowia psychicznego czy poczucie osamotnienia młodych ludzi.

Organizatorami IV Tygodnia Praw Dziecka byli: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego, Fundacja Akcja Serducho, Centrum Usług Społecznych w Szczecinie, Szczecińska Izba Adwokacka oraz Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego RP Oddział Nadmorski. Wydarzenie objęte było patronatem

Dr BARBARA CHOJNACKA – Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Pedagogiki; adres do korespondencji: ul. Ogińskiego 16/17, 71-431 Szczecin; e-mail: barbara.chojnacka@usz.edu.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5635-3126>.

Artykuły w czasopiśmie dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

władz samorządowych i akademickich, co podkreśla jego miejski, międzysektorowy charakter.

IV Tydzień Praw Dziecka zainauguowała II Konferencja Młodzieżowa „Mamy Głos!”, która odbyła się 17 listopada 2025 roku w aquaparku Fabryka Wody w Szczecinie. Konferencja ta miała charakter partycypacyjny i warsztatowy, a jej szczególną cechą było to, że została przygotowana i poprowadzona przez młodzież licealną dla swoich rówieśników. Młodzi ludzie wystąpili w roli gospodarzy, prowadzących i moderatorów, podejmując odpowiedzialność za treść, formę oraz atmosferę wydarzenia.

Przygotowania do konferencji trwały kilka miesięcy i odbywały się pod merytoryczną opieką dr Barbary Chojnackiej, przy wsparciu menterek reprezentujących środowisko akademickie i praktyków pracy z młodzieżą. Praca warsztatowa koncentrowała się wokół trzech obszarów tematycznych: „Edukacja to relacja”, „Relacja z innymi” oraz „Relacja z samym sobą”. Taki układ treści odzwierciedlał przekonanie, że prawa dziecka realizują się przede wszystkim w relacjach – szkolnych, rówieśniczych i intrapersonalnych – a ich jakość ma kluczowe znaczenie dla dobrostanu i poczucia bezpieczeństwa młodych ludzi.

Kulminacyjnym momentem konferencji była otwarta dyskusja młodych z dorosłymi, w której uczestniczyli przedstawiciele instytucji, nauczyciele oraz reprezentanci środowiska akademickiego. Spotkanie to umożliwiło dialog międzypokoleniowy, ukazując potencjał młodzieży do formułowania dojrzałych, odpowiedzialnych refleksji dotyczących szkoły, relacji i praw dziecka.

Istotnym elementem IV Tygodnia Praw Dziecka były liczne warsztaty i spotkania edukacyjne realizowane w przestrzeni miasta, m.in. w siedzibie Centrum Usług Społecznych oraz w Domu Skandynawskim. Działania te kierowane były do różnych grup odbiorców: dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży, studentów, nauczycieli oraz rodziców.

Na szczególną uwagę zasługuje zaangażowanie studentów Instytutu Pedagogiki, którzy – przygotowani merytorycznie i metodycznie – prowadzili warsztaty dla uczniów szkół podstawowych. Zajęcia te koncentrowały się na tematyce praw dziecka, relacji rówieśniczych, empatii i współpracy, a ich forma oparta była na aktywnych metodach pracy, sprzyjających refleksji i dialogowi. Tego rodzaju doświadczenia stanowiły dla studentów ważny element kształcenia zawodowego, umożliwiając im konfrontację wiedzy teoretycznej z praktyką edukacyjną.

Równolegle realizowane były warsztaty dla nauczycieli, prowadzone przez pracowników Centrum Usług Społecznych, poświęcone m.in. reagowaniu na sytuacje zagrożenia dobra dziecka oraz praktycznym aspektem ochrony praw

małoletnich. W kontekście współczesnych kryzysów systemowych działania te miały na celu wzmacnianie kompetencji profesjonalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą.

W programie IV Tygodnia Praw Dziecka znalazł się również cykl spotkań adresowanych do studentów kierunków pedagogicznych zatytułowany „Ustawa Kamilka w praktyce – rola pedagoga w systemie ochrony małoletnich”. Zajęcia te były prowadzone przez Okręgową Radę Adwokacką w Szczecinie, w tym adwokatów i aplikantów adwokackich zaangażowanych w działania edukacyjne na rzecz ochrony praw dziecka.

Spotkania miały charakter nie tyle informacyjny, co przede wszystkim dialogowy i praktyczny. Ich celem było przybliżenie przyszłym pedagogom aktualnych rozwiązań prawnych wynikających z tzw. ustawy Kamilkowej oraz omówienie konkretnych sytuacji, w których pedagodzy – jako osoby pierwszego kontaktu – odgrywają kluczową rolę w systemie ochrony małoletnich. Szczególny nacisk położono na współpracę międzyinstytucjonalną oraz wzajemne uzupełnianie się perspektyw pedagogicznej i prawnej w reagowaniu na sytuacje zagrożenia dobra dziecka. Spotkania te stały się przestrzenią wymiany doświadczeń, pytań i wątpliwości studentów oraz okazją do budowania świadomości odpowiedzialności zawodowej w pracy z dziećmi i młodzieżą w sytuacjach granicznych i kryzysowych.

Istotnym wydarzeniem był również Dzień Otwarty Regionalnego Centrum Kryzysowego, podczas którego mieszkańcy miasta mogli skorzystać z konsultacji psychologicznych i pedagogicznych. Inicjatywa ta miała wymiar zarówno informacyjny, jak i symboliczny – ukazywała dostępność wsparcia oraz znaczenie wczesnego reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Integralną częścią IV Tygodnia Praw Dziecka były konkursy artystyczne i multimedialne, w których oddano głos dzieciom i młodzieży. Konkurs fotograficzny „Moje Prawa w Obiektywie” umożliwił młodym uczestnikom wyrażenie własnego rozumienia praw dziecka poprzez obraz, emocje i relacje. Finał konkursu, połączony z wernisażem wystawy, był okazją do refleksji nad tym, jak dzieci i młodzież postrzegają swoje prawa, podmiotowość oraz miejsce w świecie.

Zwieńczeniem całego tygodnia był finał Międzyszkolnego Konkursu Multimedialnego dla szkół podstawowych, który odbył się w sali sesyjnej Rady Miasta Szczecin. Hasło konkursu – „Jestem okej – jesteś okej” – nawiązywało do idei równości, akceptacji i wzajemnego szacunku, a przygotowane przez uczniów filmy podejmowały temat prawa do bycia sobą, do wyrażania myśli i emocji oraz do budowania relacji wolnych od przemocy i wykluczenia. Prezentacji

prac konkursowych towarzyszyło spotkanie i otwarta rozmowa z gościem specjalnym – sędzią Anną Marią Wesołowską – podczas której dzieci i młodzież miały możliwość zadania wielu pytań, zarówno dotyczących pracy sędziego, funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, jak i doświadczeń związanych z udziałem sędzi w serialu edukacyjnym *Sędzia Anna Maria Wesołowska*.

W trakcie spotkania sędzia Anna Maria Wesołowska zwróciła się bezpośrednio do dzieci i młodzieży, wypowiadając słowa, które stały się jednym z najmocniejszych i najbardziej zapamiętanych momentów całego IV Tygodnia Praw Dziecka. Jej wypowiedź – przywoływana także w rozmowie z Telewizją Uniwersytetu Szczecińskiego (UNIWIWIZJA) – miała charakter jednoznacznego wzmocnienia podmiotowości młodych ludzi oraz przypomnienia o ich niezbywalnych prawach:

Macie głos i rozmawiajcie z nami.

Walczyjcie o swoje prawa.

Pamiętajcie – nie jesteście niczyją własnością, nie jesteście niczym zakładnikiem.

Każdy młody człowiek to odrębny byt.

Macie prawo do szacunku.

Macie prawo do wyrażania swoich myśli.

Macie prawo do błędów.

Ale jeszcze ważniejsze jest prawo do naprawiania błędów, żeby człowiek się nie pogubił.

A dzisiaj, wtedy kiedy w tym domu nie zawsze fajnie, bo się kłócą, rozwodzą, nie mają czasu, ciągle siedzą w telefonie komórkowym, łatwo się pogubić. Uciekacie w świat Internetu, często w świat używek. Wtedy łatwo też o hejt, o krzywdzenie siebie nawzajem, również w tym młodzieżowym środowisku.

Zacznijcie ze sobą rozmawiać, że to nie ma sensu, że musicie być po prostu razem¹.

Wypowiedź ta – osadzona w kontekście praw dziecka, relacji rówieśniczych i współczesnych zagrożeń rozwojowych – stanowiła wyraźny akcent finałowego wydarzenia, wzmacniając przekaz o prawach dziecka jako realnym zasobie ochronnym w sytuacjach niepewności, zagubienia i doświadczeń granicznych.

Po zakończeniu wydarzeń finałowych sędzia Anna Maria Wesołowska rozmawiała również ze specjalistami – przedstawicielami sądów, pomocy społecznej, edukacji oraz instytucji wsparcia – podczas spotkania w Instytucie Pedagogiki. Rozmowa ta dotyczyła budowania bezpiecznego środowiska dla dziecka w czasach niepewności oraz znaczenia współpracy międzysektorowej w obszarze ochrony praw dziecka.

¹ Uniwizja. *Dobre rady od sędzi Anny Marii Wesołowskiej*. Instagram, 21.11.2025. <https://www.instagram.com/reel/DRUW2TMiLii/>.

Symbolicznym domknięciem IV Tygodnia Praw Dziecka było odsłonięcie muralu „Moje prawa – równość – równe szanse”, które odbyło się w grudniu 2025 roku, już po zakończeniu głównych obchodów. Mural ten stał się trwałym śladem inicjatywy w przestrzeni miejskiej oraz wyrazem ciągłości idei Tygodnia Praw Dziecka, wykraczającej poza ramy jednorazowego wydarzenia.

IV Tydzień Praw Dziecka w Szczecinie ukazał prawa dziecka jako żywą, relacyjną praktykę, a nie wyłącznie normatywny zapis. Poprzez działania edukacyjne, warsztatowe i dialogiczne inicjatywa ta doprowadziła do spotkania dzieci, młodzieży i dorosłych, wzmacniając poczucie sprawczości młodych ludzi oraz kompetencje profesjonalistów pracujących z dziećmi. W kontekście współczesnych kryzysów i doświadczeń granicznych Tydzień Praw Dziecka jawi się jako ważna forma prewencji, oparta na rozmowie, uważnej obecności i budowaniu relacji – fundamentach ochrony praw dziecka w niepewnych czasach.